

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

133. An Sacerdos, qui prius Missam celebrauit, possit postea aliam Missam in eodem die celebrare ad dandum Viaticum infirmo? Et an pro dando viatico infirmo constituto in articulo mortis, possit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

tr. 1. Ref. 67. §. 1. post mediu[m], ver[um]. Quod ex eo. & in aliis eius not.

Sup. hac bina celebratione in Ref. seq. lege doctrinam à §. 2. & §. 6. eius annot. pro isto casu.

brando Missam, & sine vestibus sacris, quod nimia licentia est, & apud Zambranam c. 3. de Euch. dub. 6. legi possunt plura in fauorem huius doctrinae, quae inde confirmari potest, quod lex charitatis, ut pote diuina, videtur magis obligare Sacerdotem, ut succurrat morituro, illique det viaticum in maxima necessitate, quam praecipuum Ecclesiasticum ieiunij, quod non obligat in tot casibus haecenus explicatis. Sic etiam alia praecipua non seruantur, ut in extrema hac necessitate succurratur infirmis, potest enim Sacerdos se ipsum moriturum extra Missam communicare, si alius Minister desit, potest bis celebrare Sacramentum in eodem die ad communicandum infirmum, ergo poterit etiam non ieiunus, ob eandem rationem, celebrare. Huc vsque Granado, cuius sententiam, quando infirmus moriturus aliud Sacramentum, videlicet Penitentiae, aut Extremae Vnctionis suscipere non possit, & scandalum cesset, admittunt Layman lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 21. & Faustus de Sacrament. Euch. lib. 1. quest. 393.

RESOL. CXXXIII.

An Sacerdos, qui prius Missam celebravit, possit postea aliam Missam in eodem die celebrare, ad dandum Viaticum infirmo?
 Et an pro dando Viatico infirmo constituto in articulo mortis, possit Sacerdos inchoare Missam post meridiem usque ad Nonam?
 Idem est de celebratione ante auroram ex eadem causa; imo statim post mediam noctem potest Missa celebrari.
 Et an qui mane sumpsit Eucharistiam, possit iterum sumere Viaticum, si incidat in periculum mortis?
 Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 21.

§. 1. Sppono probabiliter, posse Sacerdotem non ieiunum celebrare pro ministrando Viatico infirmo in articulo mortis constituto. Et ita docent Doctores, quos ego citavi in part. 8. tractat. 1. resol. 78.

Quae hic est in to. 3. tr. 1. Ref. 1. & hic supra in tribus praecedentibus Ref. Et sup. prima difficultate posita in ritu huius Ref. & difficultas in hoc textu supra in Refol. 91. §. 1. vers. Quartus. & in Refol. 92. prope finem, vers. Tertio. licitum, & in Ref. 128. §. Sed inter medium, & in Ref. 128. §. Sed inter medium, & in Refol. 132. cutum prope finem, vers. potest his.

2. Sed maior difficultas est in casu proposito, an post abluitionem sumptam in prima Missa, possit iterum Sacerdos celebrare ad communicandum infirmum. Et negatiue respondet Eminentissimus Cardinalis Lugo de Eucharist. disputat. 20. sect. 1. num. 44. ubi sic ait: Secundus casus est quando esset necesse celebrare ad dandum Viaticum aegroti: in quo casu ferè omnes conveniunt posse secundò celebrari eadem die: quia iura illa supra allegata excipiunt casum necessitatis. Quae autem maior necessitas potest occurrere? sed rarissimè aut nunquam continget: quia si Sacerdos iam accepit Sacramentum & abluitionem, non poterit non ieiunus iterum celebrare: si verò non accepit Sacramentum potest, & debet partem suae hostiae reservare, quam ad infirmum deferat. Solum ergo potest fingi, quòd accepta hostia & nondum accepta abluitione nunciatur ei de periculo aegroti, & non sint aliae particulae consecratae in Ecclesia, & tunc abstineat ab abluitione, & iterum celebret; qui casus magis est metaphysicus quam moralis, quare ex consuetudine contraria non potest argui (ut aliqui arguunt) ad probandum non licere, quia reuera, cum casus nunquam datur, non potest esse contraria consuetudo. Ita Lugo; & alij, quos citat & sequitur Tamburinus de casu tempor. mortis cap. 3. dub. 6. n. 9. & Leander de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 5. quest. 34. Idem etiam docet Pater Aucta de Sacram. Euch. quest. 11. sect. 15.

3. At his non obstantibus, licet cum formidine contrariam sententiam videatur docere Pater Franciscus Lugo, heu quondam nos, qui dum viventes ex intimis precordiis me peramasse, is igitur de Sacrament. tom. 1. lib. 5. cap. 5. quest. 5. num. 48. sic asserit; Ego certè per intrinseca principia non video cur non sit probabile posse Sacerdotem etiam post sumptam abluitionem dicere secundam Missam ad communicandum moribundum. Nam probabilis est aliquorum sententia, dicentium posse Sacerdotem celebrare non ieiunum ad communicandum moribundum. Aliunde certum est posse dicere secundam Missam ob eandem causam. Cur ergo Sacerdos, qui Missam dixit, & non est ieiunus, non possit dicere secundam Missam ad communicandum moribundum, saltem quando non potest & gerit aliud Sacramentum recipere, subindeque nequit si sit in peccato mortali cum attritione alio medio saluari? Quia Missa dicta per se non obest, nec violatio ieiunij per se. Concurrentia verò utriusque simul non videtur praeponderare salutis vnius animae; quae forsitan sumpto viatico saluabitur, non sumpto demerbitur. Ego nihil definitio propter extrinsecam Doctorum auctoritatem. In contingencia facti perpendit doctus Sacerdos, quid suggerat prudens cunctat. Hucusque Pater Lugo. Tu Lector iudica, nam vget me communis sententia Doctorum in contrarium.

4. Sed hic oritur alia difficultas, an pro dando viatico constituto in articulo mortis, possit inchoari Missa post meridiem, vsque ad Nonam? Et dico, quod ex Vasquez, Pater Hurtadus disputat. 4. de sacrificio Missae difficult. 5. docet, primò, consuetudine receptum esse, ut quando Missa solemnis inchoata ante meridiem, durat post meridiem, quatenus vis multo tempore post, Missa priuata possit inchoari quamdiu solemnis durat. Secundo addit, quòd ob necessitatem succurrendi infirmo ne decidat ab ore viatico, possit ex epycheia Missa priuata inchoari multo post meridiem, vsque ad horam solis inchoationem.

5. Et hoc idem tenet Leander de Sacram. tom. 2. tract. 8. disput. 6. quest. 12. Et quae dicta sunt de celebratione vsque ad horam nonam pro dando ieiunio viatico idem dicendum est de celebratione ante Auroram ex eadem causa, & ita tenet Eminentissimus Lugo de Sacrament. disputat. 20. sect. 1. num. 46. qui ex Vasquez, Layman, & me etiam citato asserit, Missam in tali casu posse celebrari statim post mediam noctem, & licet hoc neget Henriquez lib. 5. cap. 24. num. 5. & alij penes ipsum, tamen non est recedendum à nostra sententia, quam etiam me citato docet Leander de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disput. 5. quest. 5. quia maioris momenti est agere pro succurrendo viatico, quam statim post mediam noctem celebrare, cum illud sit de praecipuo diuino, istud verò solum ex consuetudine probatum.

6. Sed si quaeras hic obiter, an qui mane sumpsit Eucharistiam, possit iterum sumere Viaticum, si incidat in periculum mortis per modum viatici? Olim firmiter negavit Eminentissimus Lugo, ego mendicis affirmavi. Habet ille suos sequaces, & ita ita praeter alios alibi à me citatos, tenet eius generis manus frater doctus Pater Franciscus Lugo de Sacrament. lib. 4. cap. 9. quest. 4. num. 26. Magister Candidus tom. 2. disputat. 2. art. 26. dub. 8. Pontius in Curs. Theol.

7. Habeo, & ego meos commilitones, & praeter alios à me alibi adductos, ita tenet Kellisonius in 3. part. quest. 80. artic. 11. not. 2. Turrianus in summa part. 2.

part. 2. cap. 58. dub. 2. num. 2. & Pasqualigus in Theol. tom. 2. disp. 109. sect. 5. n. 27. Vnde apparet utramque sententiam esse probabilem, sed nostram in auxilium & consolationem infirmorum puto practicandam esse, ut illam sepius praticarunt Patres in clytæ Societatis Iesv.

RESOL. CXXXIV.

An Sacerdos non ieiunus possit in articulo mortis celebrare, ut se communicet?

Et breuiter docetur, quod præceptum diuinum debet præualere Ecclesiastico, quando utrumque in eadem persona cadit.

Et notatur, quod necessitas dandi Viaticum moribundo sufficit, ut Sacerdos, si non habeat copiam Confessarij possit sine confessione celebrare.

Et aduertitur, hanc sententiam procedere etiam quoad Sacerdotem excommunicatum.

Et tandem cursim docetur, quod si Sacerdotes, vel Laici sint in articulo mortis, nec adsit qui eos sacramentaliter absolueret possit, possint sine confessione communicare. Ex p. 5. tit. 3. Ref. 36.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, si aliunde sacramentum Eucharistiam habere nequeat, & ita docet Ioannes de Lugo de sacram. Euch. disp. 15. sect. 4. n. 69. vbi sic ait: Si ponatur Sacerdos ipse moriturus, vel occidendus, nec posset aliter viaticum sumere nisi ipse celebraret, tunc potest ipse non ieiunus celebrare ad communicandum pro viatico, quia non plus est celebrare, quam communicare absque ieiunio, quare dispensatus ad hoc videtur etiam dispensatus ad illud. Idem etiam docent Layman lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 20. & ante illum Zambranus de sacram. Euch. cap. 3. dub. 6. num. 1. vbi sic ait. Sacerdos sine dubio potest celebrare non ieiunus, ut se ipsum communicet propinquum morti vel naturali, vel violentæ. Ita ille, & hanc sententiam videtur etiam docere Nugnus tom. 1. in 3. part. quest. 80. art. 8. vbi docet, quod præceptum diuinum debet præualere Ecclesiastico, quando utrumque in eadem persona cadit: sed in nostro casu præceptum diuinum communicandi concurret in eadem persona cum præcepto Ecclesiastico non sumendi Eucharistiam post cibum: ergo, &c. Sed non desinat hic adnotare hanc sententiam non approbare, malè tamen, Faustum de sacrament. Euch. lib. 1. quest. 393.

2. Notandum est etiam hic obiter quod necessitas dandi viaticum moribundo sufficit, ut Sacerdos, si non habeat copiam Confessarij, possit sine confessione celebrare. Et ita ex Suarez & Coninck docet Ioannes de Lugo de sacram. Euch. disp. 4. sect. 4. num. 107. qui etiam num. 111. docet hanc sententiam procedere etiam quoad Sacerdotem excommunicatum, non pro viatico alteri ministrando, potest absque absolutione celebrare, quando necessitas urget, sicut potest, ut dictum est, absque confessione id facere, qui mortaliter peccauit. Vide etiam Syluium in 3. part. quest. 80. art. 4. dub. 2. vbi sic ait: Si Sacerdotes, vel laici sint in periculo mortis, nec adsit qui eos sacramentaliter absolueret valeat, possunt communicare sine confessione, & si non essent hostie consecratæ, posset Sacerdos celebrare, non solum pro sui, sed etiam alterius periclitantis necessitate. Sic ille, & ego.

RESOL. CXXXV.

An pro communicando infirmo periclitante liceat in mari, vel flumine celebrare Missam, & hoc etiam sit licitum in diebus festiuis?

Et docetur per nullum inferiorem Papa ob quamcumque necessitatem posse alicui concedi facultatem celebrandi in mari existente in mari, aut flumine.

Et notatur licere etiam deferre sacramentum Eucharistiam in nauigio, quia id minus difficultatis habet. Ex part. 5. tit. 3. Ref. 40.

§. 1. **C**ommuniter Doctores negatiuam sententiam tenent, tum ob consuetudinem, tum ob periculum versandi sanguinem, tum quia vix est locus honestus in mari, in quo decenter Sacerdos possit Missam celebrare. Ita D. Anton. part. 3. tit. 13. cap. 6. §. 4. Nauarrus cap. 25. num. 82. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 81. sect. 3. Kellisonius in 3. part. quest. 83. art. 3. dub. 1. Angelus verb. Missæ, num. 40. Syluester eodem ver. quest. 5. dist. 2. Valquez in 3. part. tom. 3. disp. 233. cap. 1. §. ceterum. Præpositus in 3. part. 9. 83. art. 3. dub. 1. n. 148. Tannerus tom. 4. disp. 5. 9. 10. dub. 2. num. 28. Armilla ver. Missæ, §. 4. Sotus in 4. dist. 23. art. 3. & ibi Paludanus quest. 2. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 8. diff. 23. n. 4. Lezana in 99. regular. c. 71. num. 16. Filiucius tom. 1. tract. 5. cap. 4. n. 116. Molfes in sum. tom. 1. tract. 3. cap. 10. n. 32. Reginaldus tom. 2. lib. 29. cap. 7. sect. 3. n. 179. Homobonus in exam. Eccl. part. 1. tract. 4. cap. 14. quest. 137. Azorius part. 1. lib. 10. cap. 26. quest. 6. Pitigianus in 4. tom. 1. dist. 13. quest. 2. art. 2. Ioan. de la Cruz in direct. conf. part. 2. 9. 3. de sacrificio Missæ, dub. 1. concl. 2. Chamerota de Sacram. tract. 4. de sacrificio Missæ, dub. 25. Tabiena ver. Missæ, §. 8. Summa Astenis part. 1. lib. 4. tit. 14. artic. 4. quest. 2. Bartholomæus ab Angelis in exam. Confess. dial. §. 620. Zanardus in direct. Theol. part. 1. de sacram. Euch. cap. 14. Ledesma in sum. tom. 1. tract. de sacram. Euch. cap. 20. dub. 4. Henriquez lib. 9. c. 27. §. 3. Faustus de Euch. lib. 2. 9. 173.

2. His tamen non obstantibus, non desunt Doctores affirmatiuam sententiam docentes, & ita nouissime hanc sententiam tenet Iacobus Granado in 3. part. D. Thom. de sacram. contr. 6. tract. 14. disput. 13. num. 2. & seq. vbi citat Dutandum in ration. lib. 4. cap. 1. num. 41. Scortiam de sacrificio Missæ, lib. 2. c. 13. num. 5. Valerum de triplici cena cap. 4. cæna 3. quibus ego addo ex eadem Societate Paulum Layman in Theol. moral. lib. 5. tractat. 5. cap. 5. num. 6. Gasparem Hurtadum de sacram. disput. 4. de sacrificio Missæ, dist. 5. vide etiam Sâ, & Grassium, quos citat & videtur sequi Mercerus de sacram. quest. 83. art. 3. proposit. 1. Itaque si in flumine, aut mari magna tranquillitas sentiat, ut nullum sit procellæ, aut tempestatis indicium, vel quidquam aliud, quod nauim, vel triridem possit in vnam, vel alteram partem notabiliter mouere, & aliunde præter celebrantem sit alius Sacerdos, qui manum firmiter teneat Calicem post consecrationem, non videtur, moraliter loquendo, accidere posse, ut in eo breui tempore, quod est à consecratione ad sumptionem, accidat sanguinis effusio; & si præter spem in rarissimo casu contingeret, non idè priuandi sunt nauæ in mari diebus festiuis, & in mortis articulo tam singulari solatio, & remedio.

3. Adde, quod in triremi, vel in nani, præsertim magna, potest facile designari non minus, sed magis fortasse decens, quam multa Oratoria, in quibus celebrari solet, & quam tentoria, & maris lit-